

Učiti o telekomunikacijama na engleskom ili hrvatskom jeziku?

Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu te Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu dugogodišnji su partneri Ericssona Nikole Tesle. Suradnja ovih organizacija ima više vidova, a često puta se ogleda i u dogovaranju stručne terminologije. Kakva je praksa u nastavi? S ovih visokoškolskih ustanova na ovaj upit stigla su dva odgovora.

Sa zagrebačkoga Fakulteta elektrotehnike i računarstva o problematici stručne terminologije objedinjeni i usuglašeni komentar za naš list poslali su doc. dr. Gordana Ježić, prof. dr. Ignac Lovrek i prof. dr. Maja Matijašević:

U radu sa studentima, prilikom izrade njihovih seminarskih i završnih radova, svakodnevno se susrećemo s problemom prijevoda nekog stručnog izraza ili pojma sa engleskog na hrvatski jezik. Studenti najčešće za termine koje ne znaju prevesti, u tekstu ostavljaju neprevedene engleske izraze, jer se ne žele upuštati u prijevod. Ako je riječ o novom stručnom izrazu, kojeg nema u nastavnim materijalima, takav postupak je opravdan, međutim događa se da za neke već prihvaćene prijevode ostavljaju engleske izraze, iako za njih postoje već uvriježeni hrvatski prijevodi, poput „poslužitelj“ umjesto „server“, „pokretni“ umjesto „mobilni“, „usluga“ umjesto „servis“ i slično. Ovakve greške nastojimo umanjiti i rješavamo ih stalnim kontaktima i razgovorima sa studentima kroz nastavu i prilikom izrade njihovih radova, jer je osobito važno da se radovi pišu pod mentorstvom nastavnika i u stalnoj interakciji student – mentor.

Ispravne hrvatske termine koji su nastali kao prijevod pojmova s engleskog jezika nastojimo uvoditi i poticati kroz dodiplomsku, diplomsku i poslijediplomsku nastavu, kroz seminare za razvoj kompetencija te kroz nastavne materijale i udžbenike koje studenti koriste tijekom nastave. Važno je engleske pojmove prevoditi izravno, kako se ne bi izgubio smisao prilikom prijevoda. Recimo „core“ je najbolje prevesti kao „jezgra“, a ne izmišljati posebne izraze. Nadalje, posebno je važno da stručne prijevode rade ljudi koji

poznaju struku te da se za postojeće prijevode ne pojavljuju novi izrazi samo zato što bolje zvuče u određenom kontekstu, jer to naravno uvodi zbrku. Zbrku uvode i eventualni ponovljeni prijevodi već prevedenih i ustaljenih pojmova, a pogotovo nestručni prijevodi koji nisu u duhu hrvatskog jezika. Postoje također pojmovi koji se jednostavno ne prevode, poput ovih: „web“, „Internet“, „grid“, i slično te njih kao takve usvajamo i koristimo u literaturi i nastavi.

Prof. dr. Nikola Rožić komentirao je praksu na splitskom Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje:

Za stručnjake važan preduvjet uspješnog rada na zajedničkom projektu jest usvajanje terminologije. Zanemarivanje ovoga koraka dovodi u praksi do nesporazuma i nerazumijevanja među suradnicima, što nepotrebno umanjuje učinkovitost rada. Ovaj problem posebice je aktualiziran izuzetno dinamičnim razvojem ICT tehnologija koji dovodi do uvođenja brojnih novih riječi, izraza i skraćenica. Za korisnike novih komunikacijskih usluga nepoznavanje značenja engleskih izraza je često uzrok nesnalaženja pa i izbjegavanja brojnih pogodnosti koje pruža suvremena tehnologija. Nove riječi i izrazi prate uvođenje novih usluga, primjerice usluga mreže Internet i www, bežičnih GSM usluga, usluga mreže ISDN, usluga optičkih i satelitskih sustava, digitalne televizije, digitalne audio i video profesionalne i korisničke opreme, usluga daljinskog učenja i daljinskog rada, daljinskog trgovanja i financijskih transakcija, interaktivnih igara i mnogih drugih. Stručnjaci navikli na jednu terminologiju koja u sebi sadrži mnoštvo tuđica, engleskih izvornih izraza kao, na primjer, „sampler“, „skener“,

„skrembler“ i slično i oko koje su ispleli svoje razumijevanje pojmova, pojava i postupaka, prirodno se opiru novim, hrvatskim izrazima. Ponekad takav hrvatski prijevod na prvi pogled stručnjaku djeluje krnje, nejasno i neprimjereno kao zamjena za postojeće „idealne“ termine.

Međutim često je dovoljno malo otvorene diskusije među stručnjacima da bi nestalo bezrazložna straha od, ipak, nedovoljno poznate, ali zasigurno

ZA STRUČNJAKE VAŽAN PREDUVJET USPJEŠNOG RADA NA ZAJEDNIČKOM PROJEKTU JEST USVAJANJE TERMINOLOGIJE. ZANEMARIVANJE OVOGA KORAKA DOVODI U PRAKSI DO NESPORAZUMA I NERAZUMIJEVANJA MEĐU SURADNICIMA, ŠTO NEPOTREBNO UMANJUJE UČINKOVITOST RADA.

primjerene i lijepe hrvatske riječi u struci. Treba voditi računa da određeni engleski nazivi nemaju u hrvatskom jeziku ravnopravnu istoznačnicu. Ovo je samo jedna od brojnih dimenzija jezika, a sve one zajedno čine udaljenost između dvaju jezika. Međutim, u svim situacijama gdje hrvatska natuknica postoji, ostaje problem njezina najboljeg odabira glede značenja i glede udaljenosti među svim potencijalnim riječima. Kriterij za kvalitetu odabranog prijevoda može biti najmanja udaljenost ili pak srednja udaljenost. Slijedi da se proces prevodenja može smatrati procesom kvantiziranja i to upravo vektorskog obilježja. Zadaća prevoditelja (čovjeka) ili prevodioca (stroja) je izabrati, za dani engleski izraz, po značenju najbliži hrvatski izraz odabiranjem hrvatskog izraza s najmanjom udaljenošću. Ovaj model prevodenja pomaže razumijevanju kako cjelokupnoga prevoditeljskog zadatka, no kao prvo, javlja se problem postojanja strukovnih hrvatskih naziva; kao drugo javlja se problem definicije udaljenosti među izrazima sa semantičkog stajališta, a što je sve zadatak prije svega hrvatskih jezikoslovaca.

Održano predavanje o upravljanju vremenom

Piše: S. Marušić

Brže, više, jače

Dr. sc. Ivica Oslić održao je u kompaniji 17. travnja predavanje na temu upravljanja vremenom. Vrijeme kao neobnovljiv resurs vrlo je važno pravilno i efikasno iskoristiti te je ono vrlo bitno za poslovanje.

Današnji brzi životni tempo ostavlja nam sve manje vremena za rastući broj privatnih i poslovnih obaveza. Sa stanovišta poslovnih organizacija to je loše za same zaposlenike, no isto tako i za kompanije jer vodi prema lošim poslovnim rezultatima. Prema nekim procjenama svaki dan se gubi čak dva sata zbog različitih razloga, bilo da je riječ o lošoj organiziranosti radnog mjesta ili kašnjenja i loše pripremljenosti za sastanke. Dobro upravljanje vremenom donosi mnoge koristi. Potrebno je provesti manje vremena za određenu poslovnu aktivnost te se ostvaruju bolji rezultati, djelatnici su odmorniji i zadovoljniji, a razina stresa je manja. Ovo omogućuje više vremena za učenje, obitelj...

Kako efikasno upravljati vremenom?

Slijedite li upute koje bitno mogu pridonijeti učinkovitom upravljanju vremenom, puno ćete učiniti za povećanje kvalitete svojega života. Vrlo je važno utvrditi prioritete i u skladu s njima planirati aktivnosti.

DOBRO UPRAVLJANJE VREMENOM DONOSI MNOGE KORISTI.

Dostupnost i otvorenost za prihvaćanje novih zadataka može dovesti do preopterećenja, a u tomu pomaže delegiranje zadataka. Pozitivan utjecaj na upravljanje vremenom ima i kontrola izvršenih zadataka te dijeljenje znanja. Mogu pomoći i savjeti vezani uz održavanje sastanaka koji konzumiraju golemu količinu radnog vremena. Dr. sc. Oslić istaknuo je da je *Outlook* odličan alat za rezervaciju sastanaka te dodao da bez dnevnog reda nema dobro vođenog sastanka. Napomenuo je i da je važna dobra podloga za sastanak (unaprijed dobiveni

dokumenti) te da je nakon sastanka dobro napraviti kratki zapis. Predavanje je završeno predstavljanjem kratke ankete koja može pokazati treba li osoba obratiti pažnju na bolje upravljanje vremenom.